

Nelson Mandela og føroyingar

Oddagrein

Allur heimurin fagnaði tí svarta frælsisstríðsmanninum, tá hann var latin leysur fyri 10 árum síðani. Óll, sum høvdu møguleika fyri tí, søtu framman fyri skiggjan, tá Nelson Mandela trein út úr fangatippinum.

Hann varð jú vorðin ein av okkara. Hvørt mansbarn hevði høyrð um hann ótaldar ferðir. Óll, sum vóru tilvitandi um fólkaræði og mannaættindi, høvdu annaðhvørt verið við til tiltøk til frama fyri ANC og Mandela ella byrjað suðurafrikanskar vorur. Vit kunnu siga, at stórir partur av heiminum stríddist fyri at fáa apartheidskipanina burturbeinda. Henda stýrisskipanin gav tí hvíta minnilutanum í Suðurafrika valdið, samstundis sum tey svørtu vóru við skerdan lut, og vistir til »heimland« síni.

Hvíti minnilutin kúgaði svarta meirilutan. Ofta við harðari hond. Massakran í Sharpwille er bara eitt dømi um, hvussu tey svørtu vóru skotin niður. Stórir partur av heiminum fordømdi stjórnina í Suðurafrika, men tað vóru lond og polititarar, sum tagdu. Kortini vóru tað politikarar og bløð, sum ikki tagdu. Tvørturímóti fekk stjórnin og »táverandi Suðurafrika« stuðul og herðaklapp frá okkara heimliga Dagblað, málagnir Fólkaflaksins. Dagblaðið og blaðstjóri tess bart út ávaraðu ímóti blóðbaði tann dag, svart meirilutin fekk valdið. Fólkaflakkurin mótmælti ikki.

Hetjur, sum stríddust ímóti apartheidskipanini og fyri fólkaræði, vóru hunddálkað og hildin fyri gjörldur. Hvør minni ikki speirandi orðini um Desmond Tutu, biskupp, tá hann ferðaðist í Norðurlondum fyri at fáa stuðul til stríðið ímóti rasuskiðnaðinum. Og føroyingar, sum skipaðu fyri stuðulstiltøkunum, fingi somu viðferð. Men hetta stríð bar við sær, at Mandela varð latin leysur, eftir at hava sitið í fongslí í 27 ár. Fólkaíttakið kring alt Evropa gjørdi, at apartheidskipanin at enda mátti dvína - men einki blóðbað hevur sermerkt Suðurafrika, síðani svart meirilutin fekk vanlig mannaættindi, og fólkaræði varð skipað!!!

Nú leggur Nelson Mandela frá sær, og í hesum døgum er hann á takkarferð í Norðurlondum. Vit kunnu ikki annað enn fegnast um, at Føroya lögmaður sleppur at vera við til almenna hátíðarhaldið í Danmark. Men tað kann ikki skílast annað enn lagnunnar speisemi, at tað er oddamaður Fólkaflaksins, sum verður við í heiðursgildinum fyri Nelson Mandela. Sosialurin ynskir Nelson Mandela hjartaliga vælkoman til Norðurlond, sum vóru heitastu stuðlar hjá ANC og Mandela øll tey árin, hesi stríddust harðast ímóti hvíta apartheidstýrinum.

Sosialurin

Sjónarmið:

Hægsta mark av næmingar í hvørjum flokki

Av tí at mær varð noktað at fáa hetta í Skúlablaðið, og av tí at eg meti, at hetta sjónarmið eigur koma fram uttan sensur áðrenn aðalfundin hjá Føroya Lærarafelag, verði eg nøydd til at gera tað á hendan hátt.

Í fjór vár strýddist Yrkisfelagið hjá studentarskúla- og HF lærarum móti, at táverandi landsstýrismaður ætlaði sær fylla fleiri enn 24 næmingar í ein studentarskúla flokk í Kambodali.

Lærarnir har mettu, at tað var sera óheppið. Teir vísu á, at 24 næmingar markað í forvegin er í hægri lagi, skal tann einstaki næmingurin fáa nóg mikil burtúrindirvísingini. Teir fordu eisini fram, at tað er ógjörlikt at hava samband við allar næmingar í einum so stórum flokki.

Føroya Lærarafelag lýsti eina ella tvær ferðir sín samhuga við Yrkisfelagnum í fjølmiðlunum. At eitt fakfelag lýsir sín samhuga við øðrum fakfeløgum, tá tey eru í fakligum stríði er vanligt og gott, haldi eg.

Tað vóru tí limir í Føroya Lærarafelag, sum hildu, at hetta ikki var nóg gott. Tað vóru nógvir limir, sum heittu á Lærarafelagið um at gera meira. Onkur skeyt upp verkfall.

Tað var bara tað, at limirnir í Føroya Lærarafelag kundu ikki fara í verkfall, og tað kunnu 2/3 av teimum ikki enn.

Eg meini heldur ikki, at Føroya Lærarafelag gjørdi nokk tá.

Tí vit hava eisini trupuleikar við 24 næmingamarkinum, ella rættari sagt tí væntandi markinum av næmingum í flokkunum. Nei, eg meini ikki, at vit skuldu lagt arbeiðið niður í samhuga, tí tað hevði verið ólóglikt. Vit skuldu heldur ikki blandað okkum aktivt í stríðið hjá Yrkisfelagnum, tí tá kundu vit kanska gjørt meira skaða enn gagn, men vit kundu gjørt teirra stríð til okkara uppá ein taktiskan máta, og á tann hátt stuðla teimum meira.

At seta seg nú at vurdra, hvat meira kundi verið gjørt tá, tænið ongum endamáli.

Yrkisfelagið helt á, stóð fast við sitt, og megnaði at fáa sína hugsan framda í verki.

Men vit sita enn við sprenfullum flokkum líka frá 1. flokki til og við 10. flokk.

Tað undrar meg, at nevndin í Føroya Lærarafelag ikki tók tráðin upp, tá

Yrkisfelagið hevði vunnið sitt stríð.

Fólkauskúla flokkur setur bara hægstamark fyri næmingatali í 1.-7. flokkunum. Hetta mark var fast intil 1993. Tá tók Marita Petersen, táverandi landsstýrismaður í skúlamálum ta vanlukkuliga avgerð at seta eina uppbygging inn í lógina, so lógin skuldi gerast meira "líðilig", segðist.

Føroya Lærarafelag var harðliga ímóti hesum, tí Felagið var sannført um, at hetta fór at verða brúkt sum ein fjald sparing, og at hetta fór fyrst og fremst at ganga út yvir næmingarnar í fólkauskúlanum. Myndugleikin tryggjaði Lærarafelagnum, at henda regla bara skuldi nýtast í undantaksfari. Men Føroya Lærarafelag fekk rætt, tí tað, sum bara skuldi vera undantak, er nú meira ein regul.

Á teimum skúlum, sum ikki hava árgangsbýttar flokkar, gerst trupuleikin stórri, tí har hevur lærarin afturat fleiri árgangir samstundis í flokkunum.

Skúlin fyrri all hevur heldur ikki lætt um stöðuna, tí nú eru eisini næmingar í hesum stóru flokkum, sum hava brúk fyri serligum tervi, og skúlarin fáa ikki nóg mikil av tímunum til næmingarnar við serligum tervi.

Við nýggju skúlaárinu eru komin nógvir fleiri krøv, sum skulu passa inn í tímaplanin. Játanin er nógvan, leunda tann sama, og skúlaeidslurnar skulu syrgja fyri, at alt skal bítast í smærri partar. Tá verður tað, at tær (eidslurnar), sum seinasta útveg, leggja flokkar saman, og tann einasta loysnin í so máta verður at fylla næmingar í framhaldsflokkarnar. Tað er ikki óvanligt, at upp til 28 næmingar eru í einstøkum framhaldsflokkum. Og tað er loyvt, tí tað stendur ongastaðna, hvat hægsta mark er fyri næmingum í flokkunum í framhaldsdeildini í fólkauskúlanum.

Tá studentarskúla lærarar átala flokksstöðdini á miðnámskúlanum, so er so mikil stór grund fyri, at fólkauskúla lærarnir gera tað, um vit hava í huga munin á teimum ymisku stöðunum næmingarnir hjá okkum eru á.

Er tað lóglikt, at vit lærarar og skúlaeidslur fola, at vit eru slept uppá fjall?

Eg ivist heldur ikki í, at núverandi landsstýrismaður í skúlamálum, Signar á Brúnni, í ávisum forðum folir seg sleptan upp á fjall.

Eilíf Samuelson var, sum landsstýrismaður í skúlamálum frá 1994 til 1998, fadur til tað nýggju fólkauskúlaálgina. Hann trýsti lógina ígjøgnum, stutt áðrenn hann fór úr Landsstýrinum, og visti væl, at hann ikki sjálfur fór at umsita lógina. Men tað er Signar á Brúnni, sum nú stendur við allari tegguni av reglum og fyriskipanum, sum Eilíf Samuelson so væl slapp frá.

Hendan skúlaálgin, hóast hon í fleiri forðum er eitt framstíg, legði stein omaná byrði hjá tí hart kroysta læraranum, at ein undirvísingartalan skal leggjast fyri hvønn næming sær, og lærarin skal eisini hava tíð til saman við sínum starvsfeløgum at eftirmeta hvønn næming sær fleiri ferðir um árið.

Næmingurin skal nú vera í sentrum, men næmingatalið, tann mongdin, sum lærarin hevur í flokkinum, varð onki gjørt við. Við hesum fingi vit enn minni tíð til hvønn næming. Og tað er ábyrgdarleys.

Eilíf Samuelson segði, at hendan nýggja skúlaálgin ikki fór at kosta eitt oyra meira at seta í verk.

Lærarafelagið vísti á, at skúla lærarnir gæta hetta eykaarbeiðið afturat for tað at kosta nógvar milliónir. Ein av teimum fáu politikarunum, sum stuðlaði Føroya Lærarafelag í hesum sjónarmiðum, var Signar á Brúnni.

Undarligt at hugsa sær. Bæði Marita Petersen og Eilíf Samuelson eru lærarar og fyrrverandi formenn í Føroya Lærarafelag. Hvi var tað bara Signar á Brúnni, sum skilti vanligu læraran og skúlaeidslurnar? Hvi var tað bara hann, sum tá á stóð, bæði kundi vera fakfelagsmaður, lærari og politikari?

Nú fær hann ákoyringar fyri ikki at hava megnað at seta umleið 40 reglugerðir í verk hetta knappa árið, hann hevur verið landsstýrismaður í skúlamálum. Er tað ikki nakað nógv at

Elsa Birgitta P. Petersen, lærari

krevja uppá so stutta tíð?

Eg haldi heldur, at tey skulu lastast, sum flytu okkum flokkarnar á tremur og skundaðu hesa so umfatandi fólkauskúlaálgin ígjøgnum og lótu eftirkomaran í starvinum standa við hesi vónleysu uppgávu.

Eg meini avgjørt, at við tí nýggju skúlaálgini í huganum, skulu flokkarnir gerast minni. Tað átti at verið eitt hægstamark uppá 20 næmingar í hvørjum flokki, ikki bara tá skúlaárið byrjaði, og hetta eigur eisini at verða galdandi fyri framhaldsdeildina í fólkauskúlanum.

Mín vón skal verða, at landsstýrismaðurin í skúlamálum, Signar á Brúnni, fer at taka hetta mál á sína arbeiðsskrá, tí eg veit, at hann skilur trupuleikarnar, sum lærarar í fólkauskúlanum hava í dag.

Elsa Birgitta P. Petersen, lærari

REPROZ
GRAFISKAR LOYSNIR

Tel +298 31 95 40
Fax +298 31 75 41
Alt innan prentilut

Email: jakczak@post.olivant.fo